

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa områden av renbeteslanden; given Stockholms slott den 4 januari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:

Länsstyrelsen i Jämtlands län har i framställning den 30 september 1937 hemställt *dels* att visst område om 0.6788 hektar av Ljusnedals bruksegendom, vilken egendom ingår i renbeteslanden, måtte av länsstyrelsen få försäljas under hand till person eller sammanslutning, som länsstyrelsen ansåge böra antagas såsom köpare, för en köpeskilling ej understigande 1,000 kronor, *dels* att till köparen av området finge av en utav kronan uppburen ersättning för brandskada å egendomens mangårdsbyggnad utlämnas ett lån av högst 40,000 kronor att användas för bestridande av kostnaderna för uppförande av en ny byggnad å egendomen, *dels ock* att återstoden av brandskadeersätt-

ningen, 2,572 kronor 50 öre, ävensom köpeskillingen för omförmälda till försäljning avsedda område finge tillföras renbetesfjällens skogsfond. Det till försäljning avsedda området är beläget vid Ljusnedals bruksgård.

Sedermera har länsstyrelsen i skrivelse den 19 november 1937 gjort framställning om att få försälja ytterligare ett område av nämnda egendom för en köpeskillig ej understigande 500 kronor. Det till försäljning avsedda området är beläget vid byn Bruksvallarna och omfattar en areal av 1.17 hektar.

Över framställningarna ha särskilda yttranden avgivits av kammarkollegiet, domänstyrelsen och vederbörande skogsstatstjänstemän ävensom lappfogden i Jämtlands län och lapparna tillhörande Mittådalens lappby. Över framställningen den 30 september 1937 har därjämte utlåtande avgivits av statskontoret samt över framställningen den 19 november 1937 av 27 kronoarrendatorer i Bruksvallarna. I anledning av kammarkollegiets yttranden har länsstyrelsen den 2 och den 10 mars 1938 efter remiss inkommit med utlåtanden i ärendet.

Ljusnedal Bruksgården.

Till stöd för framställningen den 30 september 1937 har länsstyrelsen anfört bland annat följande:

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 20 oktober 1893 hade länsstyrelsen bemyndigats att för kronans räkning inköpa egendomen Ljusnedal (Ljusnedal Bruksgården och Ljusnedal Bruksvallarna) i Tännäs socken i Härjedalen, vilken egendom ansetts behöflig för utvidgning av renbeteslanden i länet. Sedermera hade Kungl. Maj:t genom brev den 10 april 1896 meddelat bestämmelser om egendomens utarrendering samt om dispositionen av de byggnader, som skulle användas för kronans räkning.

Vid eldsvåda den 21 mars 1937 hade mangårdsbyggnaden nedbrunnit till grunden. Byggnaden hade vid tillfället disponerats enligt hyreskontrakt av tvenne ortsbor, på vilkas bekostnad husen voro under hyrestiden brandförsäkrade för 100,000 kronor. I brandskadeersättning hade länsstyrelsen utbekommit 42,572 kronor 50 öre, vilket belopp i länets räkenskaper inestode å konto »Landskontorets expeditiomsmedel».

Före branden hade mangårdsbyggnaden använts under påsktiden 1936 och 1937 till pensionat. Genom branden hade kronoarrendatorerna å egendomen förorsakats ekonomiskt avbräck. De hade nämligen haft en ej ringa inkomst genom försäljning av mjölk, smör och andra jordbruksprodukter för utspisning av turister. Efter branden å huvudbyggnaden stode denna möjlighet endast i mindre omfattning öppen, då annan större lokal, lämplig som utspisningsställe, ej funnes i Ljusnedal eller dess närhet. Den inkomst, som arrendatorerna i Ljusnedal haft genom att upplåta bostad åt turister, hade därför ock genom branden i stort sett försvunnit.

Såsom länsstyrelsen vid flera tillfällen haft anledning erinra, förde arrendatorerna å kronans renbeteshemman i fjällen en hård kamp för sin tillvaro. Då de ej hade samma möjlighet som befolkningen i länets centralare delar att utnyttja inträffade högkonjunkturer, förmådde de ej heller under sådana tider nedbringa sin ofta rätt stora skuldsättning. Länsstyrelsen ansåge sig därför utan överdrift kunna påstå, att armod i allmänhet vore rådande i dessa arrendatorers hem. För arrendatorerna i Ljusnedal, för

närvarande 30 till antalet, hade sålunda herrgårdsbyggnadens brand medfört sämre försörjningsförhållanden än de som tidigare varit rådande. Länsstyrelsen ansåge det därför vara synnerligen angeläget, att något gjordes för att förbättra dessa arrendatorers levnadsvillkor. Vid övervägande av de olika möjligheterna härför hade länsstyrelsen stannat för ett projekt, som innebure att den nuvarande tomten för herrgårdsbyggnaden, något utökad, försåldes till person eller sammanslutning, som vore villig att därå uppföra och driva pensionat samt att möjlighet bereddtes köparen att mot säkerhet av inteckning i fastigheten få mot relativt låg ränta för bestridande av byggnadskostnaderna såsom lån bekomma den av kronan erhållna ersättningen för den brunna huvudbyggnaden eller i runt tal 40,000 kronor.

Sedan några år tillbaka hade länsstyrelsen legat i underhandling med personer som hört sig för rörande villkoren för att förhyra herrgårdsbyggnaden för att där driva pensionatrörelse. Underhandlingarna hade dock ej lett till resultat på grund av att man dragit sig för kostnaderna för byggnadens iordningställande såsom pensionat. På grund av turistfrekvensens i Härjedalens fjälltrakter starkt säsongbetonade karaktär måste man räkna med att i företag av ifrågavarande art, därest de skulle vara lönande, ej alltför stort kapital låge investerat. I varje fall måste räntor och amortering å anläggningskostnader hålla sig inom rimliga gränser. Utan att man beredde eventuella spekulanter å byggnadstomt i Ljusnedal för uppförande av pensionatsbyggnad betydande förmåner, torde emellertid det av länsstyrelsen nu framlagda projektet icke kunna förverkligas, och av naturliga skäl vore det av synnerlig vikt att pensionatrörelsen kunde drivas på sådant sätt att densamma lände kronans arrendatorer till varaktigt gagn.

Hinder från renkötselns synpunkt förefunnes ej för avyttring av detta i en utkant av renbeteslanden inom en tätt befolkad trakt belägna område och ej heller i övrigt berördes de nomadiserande lapparnas intressen av en eventuell försäljning därav.

Området med därå befintliga kronan tillhörande byggnader ansåge länsstyrelsen fördenskull böra få under hand försäljas till den högstbjudande, som ansåges lämplig att driva pensionatrörelse i Ljusnedal, för en köpesumma, ej understigande 1,000 kronor. Försäljningen borde ske med skyldighet för blivande ägare av området att inom två år efter det kronan frånträtt detsamma hava därå uppfört pensionatbyggnad med sovplats för minst 20 personer vid normal beläggning samt med rätt för kronan att, om detta villkor åsidosattes, under en tid av högst tio år från tillträdet köpa området åter enligt lagen om återköpsrätt till fast egendom.

Den blivande ägaren av området borde sättas i tillfälle att för bestridande av nybyggnadskostnaderna för pensionatet som lån på fördelaktiga villkor erhålla den av kronan uppburna ersättningen för den brunna herrgårdsbyggnaden i Ljusnedal eller i runt tal 40,000 kronor. Länsstyrelsen vore av den uppfattningen att en byggnad för pensionat av den storlek, varom här är fråga, icke kunde i Ljusnedal med nuvarande priser uppföras för lägre kostnad än 80,000 kronor, vartill komme utgifter för anskaffning av inventarier. Ehuru det strede mot den allmänna regeln, att kronans intecknade fordran skulle hava bästa rätt, syntes det dock länsstyrelsen erforderligt att det på grund av föreliggande särskilda omständigheter i detta fall gjordes ett undantag härifrån. För en blivande köpare utan större eget kapital mötte det givetvis avsevärda svårigheter att finansiera ett företag av den art, varom här vore fråga. Dess räntabilitet vore beroende av omständigheter, som ej lätteligen kunde förutses. Länsstyrelsen ansåge sig därför nödsakad föreslå, att det måtte tillåtas ägaren av området att inteckningar intill högst

20,000 kronor finge med bättre rätt gravera detsamma än den inteckning däri, som skulle för kronan utgöra säkerhet för dess utlämnade lån å högst 40,000 kronor. Då avkomsten av pensionatrörelsen vore synnerligen svårberäknelig, borde den ränta, låntagaren skulle hava att utgiva å av kronan erhållet lån, för denne ställa sig förmånlig. Länsstyrelsen ansåge, att en årlig ränta av $1\frac{1}{2}$ procent borde under nuvarande ränteläge vara tillräcklig. Lämpligt torde dock vara att föreskrift lämnades om att under tid, då riksbankens diskonteringsränta för högst 3 månaders växlar kunde komma att överstiga $4\frac{1}{2}$ procent, låneräntan efter Kungl. Maj:ts bestämmande skulle utgå med högst $2\frac{1}{2}$ procent. Tillika borde stipuleras att räntan skulle för varje kalenderår erläggas senast den 1 februari därpå följande år vid äventyr att ogulden del av lånet omedelbart kunde uppsägas till betalning. Någon amorteringsskyldighet borde ej åligga låntagaren. Lånet borde utlämnas allenast i den mån verkställda byggnadsarbeten skäligen kunde anses för detsamma lämna trygghet. Det torde ock med hänsyn till föreslagna villkor rörande försäljningen få anses vara följdriktigt att föreskrift lämnades om att lån för ifrågavarande ändamål ej finge beviljas senare än två år efter det kronan genom försäljningen frånträtt området.

Köparen borde dessutom tillförbindas ensam vidkännas kostnad för avstyckning av området samt för lagfart och övriga med försäljningen förenade utgifter ävensom att svara för alla området efter tillträdesdagen åbelöpande skatter och onera.

Överskjutande del av behållna brandskadeersättningen för huvudbyggnaden i Ljusnedal, sedan nämnda belopp å 40,000 kronor reserverats för utbetalning såsom lån, eller 2,572 kronor 50 öre, syntes länsstyrelsen böra överföras till jämtländska renbetesfjällens skogsfond.

I *yttrandena* har framställningen om försäljning av ifrågavarande område tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Länsstyrelsens förslag i övrigt har däremot framkallat betänkligheter hos vissa av de hörda myndigheterna.

Kammarkollegiet har i sitt yttrande anfört i huvudsak följande.

Den förmån, som genom anläggande av pensionat eller annan anläggning för mottagande och utspisande av turister å ifrågavarande egendom skulle beredas de å platsen boende arrendatorerna genom underlättad avsättning av deras jordbruksprodukter, vore i hög grad behövlig för arrendatorerna.

Huruvida en blivande anläggning borde tillskapas i den ordning länsstyrelsen föreslagit, syntes däremot tveksamt. Om en stor pensionatsbyggnad uppfördes, torde denna i första hand tagas i anspråk även för inkvartering. Arrendatorerna skulle sålunda efter inrättande av ett pensionat ej kunna påräkna att få mottaga inkvartering i samma utsträckning som tidigare. Vid genomförandet av länsstyrelsens förslag skulle alltså inträda en försämring för dem.

Ur vissa andra synpunkter framstode än mer ovisst, huruvida ett genomförande av sagda förslag i föreliggande form vore önskvärt. De ekonomiska förutsättningarna för förläggandet till ifrågavarande plats av ett större turistpensionat vore sålunda osäkra. Det vore synbarligen med tanke på dessa svårigheter, som länsstyrelsen ansett nödigt, att den blivande företagaren erhöles understöd genom att få på billiga villkor låna den för gamla herrgårdsbyggnaden influtna brandskadeersättningen.

Vad beträffade dessa medel måste först uppmärksammas, att de influtit för byggnader tillhörande för renbetesfjällens utvidgning inköpta och sålunda för renskötselns understödjande anskaffade fastigheter. Genom den föreslagna dispositionen skulle medlen komma till en användning, som vore

främmande för det ändamål till vilket de avsatts. Skulle de utlånas i något annat syfte än det nyssnämnda, torde detta endast kunna ske mot fullgod säkerhet och normal utlåningsränta. Den i ärendet föreslagna användningen syntes icke fylla någon av dessa fordringar.

Även om kollegiet instämde i länsstyrelsens syfte, funne kollegiet den härför valda vägen mindre efterföljansvärd, därvid hänsyn tillika borde tagas till den prejudicerande innebörden av frågans lösning enligt dess förslag.

I stället ville kollegiet förorda, att förhandlingar upptoges med Svenska Turistföreningen om anordnande på platsen av en, till omfattningen helst något mindre, anläggning för mottagande av turister. Om så ansåges erforderligt, syntes därvid hinder icke möta att låta föreningen med äganderätt förvärva ifrågavarande område ävensom mot skälig ränta och amortering samt betryggande säkerhet erhålla ett lån av ifrågavarande medel till nybyggnaden.

Statskontoret har — efter att ha framhållit, att då brandskadeersättningsbeloppet för den nedbrunna mangårdsbyggnaden bort inlevereras till statskontoret för att tillföras jämtländska renbetesfjällens skogsfond, något särskilt Kungl. Maj:ts beslut i detta hänseende således icke vore erforderligt — anfört i huvudsak följande:

Av utredningen syntes framgå, att det i ärendet ifrågakomma tomtområdet utan olägenhet för lappväsendet kunde tagas i anspråk för det ändamål, som här avsåges. Mot ett avskiljande från bruksegendomen av området vore därför i och för sig icke något att erinra, under förutsättning givetvis att köpeskillingen komme fonden till godo.

Den av länsstyrelsen föreslagna låneanvisningen skulle i verkligheten innebära, att jämtländska renbetesfjällens skogsfonds tillgångar komme att disponeras för ett ändamål, främmande för det, för vilket de avsatts. Endast under den förutsättningen att en utlåning kunde ske mot betryggande säkerhet och under fullt tillfredsställande lånevillkor kunde en placering av fondens medel för ett dylikt ändamål ifrågakomma. Att en sådan placering icke kunde uppnås med länsstyrelsens förslag torde vara uppenbart. Med hänsyn härtill och då för övrigt, såvitt statskontoret kunde bedöma, stora vanskligheter måste vara förbundna med realiserandet av den av länsstyrelsen framlagda planen på områdets upplåtande till en pensionatsanläggning, i vilket avseende ämbetsverket delade de synpunkter, kammarkollegiet i sitt utlåtande framhållit, kunde statskontoret icke tillstyrka länsstyrelsens hemställan.

Därest Kungl. Maj:t likväl skulle anse skäl föreligga för ett tillmötesgående av framställningen, borde frågan enligt statskontorets förmenande underställas riksdagens prövning.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har i sitt utlåtande den 2 mars 1938 anfört bland annat:

Kollegiets farhågor, att tillkomsten av ett pensionat skulle minska arrendatorernas möjligheter att få mottaga inkvarteringar av turister, syntes föga grundade. Det torde vara uppenbart, att tillkomsten av ett pensionat, som sannolikt komme att vara öppet åtminstone under den största delen av året, komme att bereda ortsbefolkningen väsentliga fördelar genom ökade möjligheter till avyttrande av sina produkter och till inkomster genom skjutsar, vägvisning, bärning med mera. Än mera skulle sådana fördelar beredas ortsbefolkningen om anstalter kunde träffas för att pensionatet under så gott

som hela året finge mottaga ett tillfredsställande antal pensionärer. Möjlighet härtill syntes icke vara utesluten.

Kammarkollegium hade vidare funnit det vara än mer ovisst huruvida genomförandet av länsstyrelsens förslag i nu föreliggande form kunde anses önskvärt, när de ekonomiska förutsättningarna för förläggandet till ifrågasatt plats av ett större turistpensionat finge anses osäkra. Dessa kollegiets uttalanden röjde en viss obekantskap med förhållandena.

Det vore självfallet, att det skulle vara förenat med en icke ringa ekonomisk risk att driva ett pensionat, beläget på så långt avstånd från järnvägsförbindelse, som det nu ifrågasatta. Hittills hade strömmen av turister till fjälltrakterna i länets västra delar så långt ifrån visat någon avmattning att den tvärtom oupphörligt tilltagit med den helt naturliga följderna att alltmera omfattande anordningar vidtagits för att mottaga turisterna. Skulle en avmattning av tillströmningen ske, kunde förhållandena bli mycket prekära för en hel del av dem som investerat kapital i anläggningar för turister. Det vore därför av vikt, att för det pensionat, som planerades i Ljusnedal, möjlighet bereddes att erhålla billiga lån till gäldande av en större del av anläggningskostnaden.

Vad slutligen beträffade kammarkollegiets hemställan om upptagande av förhandlingar med Svenska Turistföreningen om uppförande och drivande av det planerade pensionatet i Ljusnedal, så inleddes sådana redan före avlåtandet av länsstyrelsens skrivelse den 30 september 1937 men gävo icke något positivt resultat.

Ljusnedal Bruksvallarna.

Såsom stöd för framställningen den 19 november 1937 har länsstyrelsen anfört, bland annat, följande.

Å Ljusnedals bruksegendom funnes, förutom Ljusnedal, ännu en större anhopning av arrendegårdar, nämligen i Bruksvallarna. Antalet arrendatorer därstädes vore för närvarande 32. Det vore synnerligen angeläget, att något gjordes för förbättrande jämväl av dessa arrendatorers levnadsvillkor.

Byn Bruksvallarna vore belägen i Ljusnans älvdal cirka 8 $\frac{1}{2}$ mils väg väster om Hede järnvägsstation. Trakten, som finge anses höra till länets vackraste högfjällsområden, hade de största naturliga förutsättningar att kunna locka turister till sig.

Under senare år hade rätt många turister sökt upp sig till Bruksvallarna. Emellertid kunde de därstädes boende på grund av begränsade utrymmen i gårdarna och svårigheten att anordna utspisning icke i större utsträckning mottaga turister. Utan tvivel skulle ökad turistfrekvens bliva till stor fördel för befolkningen i Bruksvallarna. Länsstyrelsen ansåge därför, att åtgärd borde vidtagas i syfte att bereda person eller sammanslutning, som vore villig driva pensionatrörelse i Bruksvallarna, tillfälle att förvärva erforderlig tomt för byggnader.

En blivande spekulant å tomt för pensionat i Bruksvallarna kunde ej bjudas samma förmåner som av länsstyrelsen i skrivelsen den 30 september 1937 föreslagits beträffande villkoren för pensionatsbyggnad i Ljusnedal. Då man emellertid näppeligen kunde tänka sig att spekulant funnes, som åtnöjdes med arrende av tomt för pensionatsbyggnaden, syntes det länsstyrelsen för planens realiserande erforderligt, att mark för byggnaden upplätes med äganderätt.

Länsstyrelsen hade låtit upprätta en karta över ett somtomtplats för pensionatsbyggnad mycket lämpligt område om 1.1700 hektar, beläget strax norr

om Bruksvallarna. Tomtplatsen inginge ej i någon av arrendelotterna och utgjordes icke av produktiv mark. Hinder från renskötelsens synpunkt förefunnnes icke att avyttra detta intill en redan tätt befolkad trakt liggande markområde, och ej heller i övrigt berördes de nomadiserande lapparnas intressen av en eventuell försäljning därav.

I fråga om försäljningsvillkoren har länsstyrelsen föreslagit:

Området borde få under hand försälas till den högstbjudande, som ansåges lämplig driva pensionatrörelse i Bruksvallarna, för en kontant köpesumma ej understigande 500 kronor. Försäljningen borde ske med skyldighet för blivande ägaren av området att inom två år efter det kronan frånträtt det samma hava därå uppfört pensionatsbyggnad med sovplats för minst 20 personer vid normal beläggning samt med rätt för kronan att, om villkoret åsidosattes, under en tid av högst tio år från tillträdet köpa området åter enligt lagen om återköpsrätt till fast egendom. Köparen borde tillförbindas ensam vidkännas kostnad för avstyckning av området samt för lagfart och övriga med försäljningen förenade utgifter ävensom svara för alla området efter tillträdesdagen åbelöpande skatter och onera.

För tomtområdet inflytande försäljningsmedel borde tillföras jämtländska renbetesfjällens skogsfond.

I yttrandena från domänstyrelsen och skogsstatstjänstemännen samt kronoarrendatorerna i Bruksvallarna har förevarande framställning tillstyrkt eller lämnats utan erinran. Kammarkollegiet samt lappfogden och de i ärendet hörda lapparna ha däremot ställt sig avvisande mot förslaget.

I kronoarrendatorernas yttrande har framhållits i huvudsak följande.

De dåliga utkomstmöjligheterna, som funnes i trakten, hade haft till följd att ett stort flertal av befolkningen där nödgades leva under synnerligen tryckta ekonomiska villkor. Om kampen för det dagliga brödet vore nog så hård under de nu förhållandevis goda konjunkturerna, måste den helt naturligt bliva än värre under en kommande lågkonjunktur. Med bekymmer såge därför många av byborna framtiden an. En livlig turistfrekvens skulle medföra påtagliga fördelar.

I detta sammanhang framhöles därjämte, att ett stort antal byggnads-sakkunniga personer funnes i Bruksvallarna. Enligt vad som ställts i utsikt skulle arbete med uppförande av för pensionatrörelsen erforderliga byggnader i stor utsträckning kunna beredas dessa personer. Turistanläggningen skulle sålunda bliva av oskattbart värde för befolkningen och till stort gagn för dess framtida försörjning.

Lapparna ha enligt det protokoll, som förts vid sammanträde med dem den 19 december 1937, avstyrkt länsstyrelsens förevarande förslag huvudsakligen på den grund att de fruktade, att en livlig turisttillströmning till trakten kring Bruksvallarna skulle kunna verka störande för renskötelsen.

Kammarkollegiet har anfört bland annat följande.

Den renskötelse, som bedreves i trakten av Bruksvallarna, syntes väl knappast i och för sig böra utgöra ovillkorliga hinder för upprätthållande därstädes av pensionatrörelse för turister. Några allvarigare störningar för lapparna torde därav knappast vara att befara och syntes icke ha uppkommit genom den turiströrelse, som redan nu förefunnnes å platsen.

Även om sålunda ett turistpensionat i Bruksvallarna icke vore ur lappsynpunkt helt omöjligt, kunde dock ifrågasättas huruvida behovet därav

vore så angeläget, att det allmänna eller i detta fall länsstyrelsen skulle anse sig böra själv uppträda såsom initiativtagare. Det vore dock att märka att Bruksvallarna låge omedelbart intill trakter utgörande ett av länets största sammanhängande renbetesområden samt att lapparna erinrat om den hänsyn renskötseln krävde.

Efter de uttalanden, som gjorts i ärendet, syntes även den fördel, som skulle beredas arrendatorerna å renbetesfjällen vid Bruksvallarna, tämligen osäker.

Utän att särskilda skäl kunde åberopas syntes sålunda ej anledning föreligga att å Bruksvallarna nyupprätta en större turistplats. Sådana skäl funne kollegiet icke vara för handen.

Länsstyrelsen har i sitt utlåtande den 10 mars 1938 i anledning av kammarkollegiets yttrande anfört bland annat.

Det viktigaste spörsmålet för avgörande av försäljningsfrågan syntes vara huruvida en försäljning av ett tomtområde till pensionat skäligen kunde anses medföra så stor skada för renskötseln, att den därför icke borde tillåtas. Det borde då först framhållas att byn Bruksvallarna ligger i en utkant av Ljusnedals renbetesland utmed Ljusnan. Byn hade en befolkning av cirka 250 personer och mitt emot på andra sidan Ljusnan låge byn Flon med ett invånarantal av cirka 80. Det vore påtagligt, att det icke innebure någon lockelse för renarna att hålla sig i närheten av två så pass stora och intill varandra liggande byar med dess relativt livliga rörelse. Även om tomtområdet förlades till byns ytterområde syntes det vara mer än tveksamt om ett där uppfört pensionat skulle kunna nämnvärt skada renskötseln. Kammarkollegiet har också vitsordat att genom ett bifall till länsstyrelsens tidigare framställning några allvarliga störningar för lapparna knappast lära vara att befara.

Vid sammanträde inför lappfogden i länet den 29 december 1937 hade visserligen tillstädeskomna lappar tillhörande Mittådalens lappby förklarat sig avstyrka den ifrågasatta försäljningen. De gjorda uttalandena baserade sig emellertid icke på någon erfarenhet om olägenheter för renskötseln, vilka skulle ha framkallats av de turister som redan nu emellanåt slog sig ned i Bruksvallarna, utan syntes grundade på allmänna, obestyrkta farhågor samt på den uppfattningen att renbeteslanden och fjällområden i övrigt borde helt reserveras för renskötseln och att turisternas tillträde till dessa områden borde i möjligaste mån hållas tillbaka. Länsstyrelsen kände djupt sin förpliktelse att skydda lapparnas berättigade intressen, men denna synpunkt finge tydligen icke drivas så långt, att arrendatorerna å renbeteslanden, vilka även de hörde under lappväsendet, icke tillbörligen tillgodosåges. Då dessa båda gruppers intressen strede mot varandra, borde uppenbarligen en avvägning ske, därvid hänsyn jämväl borde tagas till turisternas åstundan att under numera påkallade, mera bekväma förhållanden kunna få en tids vistelse i fjällen. En sådan avvägning hade av länsstyrelsen företagits och givit till resultat det framlagda förslaget om försäljning av ett område till pensionat.

*Departements-
chefen.*

Att pensionatsanläggningar komma till stånd i Ljusnedal och Bruksvallarna synes ur arrendatorernas och den övriga ortsbefolkningens synpunkt vara önskvärt med hänsyn till de vidgade möjligheter till avsättning av lantbruksprodukter som därigenom skulle vinnas. Av den i ärendet förebragta utredningen torde framgå, att några olägenheter icke komma att uppstå för

lappväsendet genom avyttring av ovan omförmälda två mindre områden från ifrågavarande i renbeteslanden ingående egendom att användas såsom tomtplatser för dylika anläggningar. Jag tillstyrker därför i anslutning till vad länsstyrelsen föreslagit, att ifrågavarande två områden, det ena med en areal av omkring 0.6788 hektar och det andra med en areal av omkring 1.17 hektar, av egendomen Ljusnedal må för ett pris, ej understigande beträffande förstnämnda område 1,000 kronor och i fråga om sistberörda område 500 kronor, och i övrigt på i huvudsak de av länsstyrelsen föreslagna villkor för ändamålet försäljas. Härtill erfordras riksdagens samtycke.

Det synes vidare lämpligt, att statsmakterna, på sätt länsstyrelsen föreslagit, bidra till uppförandet av pensionatsanläggningen i Ljusnedal genom att såsom lån utlämna ett belopp av 40,000 kronor. Med hänsyn till der nytta för kronans arrendatorer och ortsbefolkningen, som anläggningen utan tvivel kommer att medföra, anser jag, att de erinringar, som framförts mot förslaget i denna del, icke böra hindra dess genomförande.

Vad beträffar finansieringen av det ifrågasatta lånet synes det ej lämpligt att, såsom länsstyrelsen föreslagit, låta lånet direkt utgå av den brandskadeersättning, som utbetalats för den nedbrunna mangårdsbyggningen. Enligt min mening bör i stället hela ersättningen utan dröjsmål inlevereras till statskontoret för att tillföras jämtländska renbetesfjällens skogsfond och lånet utgå av fonden. Om detta skall kunna ske, fordras emellertid, såsom statskontoret framhållit, att lånet i och för sig utgör en godtagbar placering för fondmedlen. Vid rådande ränteläge torde böra krävas, att ränta på lånet skall utgå efter 3.3 procent. Låntagaren bör förpliktas att inom skälig tid amortera lånet. Såsom säkerhet för lånet bör vidare läggas inteckningar i fastigheten. För att bereda så gynnsamma kreditvillkor som möjligt vill jag emellertid föreslå, att som säkerhet godtagas inteckningar med förmånsrätt efter inteckningar till ett sammanlagt belopp av 20,000 kronor. Sistnämnda modifikation synes, sammanställd med den föreslagna förräntningen, innebära ett sådant avsteg från eljest tillämpade krav, att riksdagens medgivande till den föreslagna placeringen av fondmedel bör inhämtas. Skulle förlust uppkomma på utlåningen, torde fonden böra beredas ersättning av statsmedel. I händelse av riksdagens samtycke till vad jag här föreslagit, bör det ankomma på statskontoret att på angivna villkor utlämna lånet till den blivande innehavaren av markområdet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva

dels att försäljning av två områden av Ljusnedals bruks-egendom, det ena med en areal av omkring 0.6788 hektar och det andra med en areal av omkring 1.17 hektar, må ske till ett pris icke understigande, såvitt angår förstnämnda område, 1,000 kronor och, beträffande sistberörda område, 500 kronor,

Kungl. Maj:ts proposition nr 32.

dels ock att av de i jämtländska renbetesfjällens skogsfond innestående medlen må såsom lån på i huvudsak omförmälda villkor till köparen av förstnämnda område utlämnas ett belopp av 40,000 kronor att begagnas till uppförande av en pensionatsbyggnad å området.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Ragnar Odhnoff.